

ЛЕКЦІЯ 6

Антикорупційні обмеження

Обмеження, передбачені антикорупційним законодавством

(ЗУ Про запобігання корупції 14.10.2014 р.)

Обмеження щодо
використання службових
повноважень чи свого
становища

Обмеження щодо
одержання подарунків

Обмеження щодо
сумісництва та
суміщення з іншими
видами діяльності

Обмеження після
припинення діяльності,
пов'язаної з виконанням
функцій держави,
місцевого
самоврядування

Обмеження спільної
роботи близьких осіб

Визначення термінів

корупція - використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;

корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

Близькі особи/члени сім'ї

Близькі особи	Члени сім'ї
<p>члени сім'ї суб'єкта, а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта</p>	<p>а) особа, яка перебуває у <u>шлюбі</u> із суб'єктом, та <u>діти</u> зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття - незалежно від спільного проживання із суб'єктом;</p> <p>б) будь-які особи, <u>які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки</u> із суб'єктом (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі</p>

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону

особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією

кандидати на пост Президента України та кандидати у народні депутати України, зареєстровані в порядку, встановленому законом

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища

Зміст обмеження	
Суб'єкти	ч. 1 ст. 3 Закону
Заборона	використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості
Мета	одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб,
У тому числі	використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах

Обмеження щодо одержання подарунків

Зміст обмеження	
Суб'єкти	п. 1,2 ч. 1 ст. 3 Закону
Заборона	безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб
У випадках	1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування; 2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.
Виняток	можуть приймати подарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, крім випадків (1,2), якщо вартість таких подарунків <u>не перевищує</u> один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.
Обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які:	1) даруються близькими особами; 2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Слід розрізняти

Подарунок

- грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової

Неправомірна вигода

- грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав

Алгоритм дій у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси:

1) відмовитися від пропозиції

2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію

3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників

4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції

Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

Зміст обмеження	
Суб'єкти	п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону
Заборона	<p>1) займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;</p> <p>2) входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальній громаді в раді (спостережній раді)), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.</p>
Обмеження не поширюється	на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), присяжних, помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, працівників патронатних служб у державних органах.

Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування

Зміст обмеження	
Суб'єкти	особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначені у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування
Заборона	<p>1) протягом року з дня припинення відповідної діяльності <u>укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями</u>, якщо особи, зазначені в абзаці першому цієї частини, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб - підприємців;</p> <p>2) <u>розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію</u>, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;</p> <p>3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності <u>представляти інтереси будь-якої особи у справах</u> (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.</p>

Обмеження спільної роботи близьких осіб

Зміст обмеження	
Суб'єкти	Особи, зазначені у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону
Заборона	<p>мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.</p> <p>Особи, які претендують на зайняття посад - зобов'язані повідомити керівництво органу - про працюючих у цьому органі близьких їм осіб</p>
Обмеження не поширюється на	<ol style="list-style-type: none"> 1) народних засідателів і присяжних; 2) близьких осіб, які прямо підпорядковані один одному у зв'язку з набуттям одним з них статусу виборної особи; 3) осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними центрами), а також гірських населених пунктах.

Алгоритм дій у випадку виникнення обставин спільної роботи близьких осіб

Відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Конфлікт інтересів

- **потенційний конфлікт інтересів** - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;
- **реальний конфлікт інтересів** - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

Особи, зазначені у п.1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону, зобов'язані:

- 1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;
- 2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі - Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;
- 3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;
- 4) вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Заходи врегулювання конфлікту інтересів

ЗОВНІШНЄ

- 1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;
- 2) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;
- 3) обмеження доступу особи до певної інформації;
- 4) перегляду обсягу службових повноважень особи;
- 5) переведення особи на іншу посаду;
- 6) звільнення особи.

самостійне

- шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або керівнику органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади

КпАП України, глава 13-А

- **Стаття 172-4.** Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності
- **Стаття 172-5.** Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків
- **Стаття 172-6.** Порушення вимог фінансового контролю
- **Стаття 172-7.** Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів
- **Стаття 172-8.** Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень
- **Стаття 172-9.** Невжиття заходів щодо протидії корупції